

3/03 IRIZPENA

Aurretiatzko Borondateen Euskadiko Erregistroa sortzen duen Dekretu Proiektuaren gainean

Bilbon, 2003ko apirilaren 30ean

I.- AURREKARIAK

Martxoaren 18an Euskadiko Ekonomia eta Gizarte Arazoetarako Batzordean Osasun Sailaren idatzia sartu zen, aurretiatzko borondateen Euskadiko Erregistroa sortzen duen Dekretu Proiektuaren gaineko txostena eskatuz, Euskadiko Ekonomia eta Gizarte Arazoetarako Batzordeari buruzko ekainaren 27ko 9/1997 Legearen 3.1.a) artikuluan ezarritakoaren ildotik.

Dekretu Proiektu horrek osasun esparruko aurretiatzko borondateen gaineko abenduaren 12ko 7/2002 Legearen 6. artikulua garatzen du, non Eusko Jaurlaritzaren Osasun Sailaren mende egongo den Aurretiatzko Borondateen Euskadiko Erregistroa sortuko dela aurreikusten baita, beren borondateen berri nahita ematen duten pertsonen osasun alorreko beren aurretiatzko borondateak aitortu, aldatu, ordezkatu eta bertan behera utzi ahal izateko. Lege beraren lehenengo Amaierako Xedapena, Eusko Jaurlaritzari Erregistroa hamar hilabeteko epean sortzeko agintzen diona ere garatzen da, eta osasun esparruko aurretiatzko borondateen Dokumentuari buruzko Lege horren 3. artikulua osatzen da.

Bere garaian, Euskadiko Ekonomia eta Gizarte Arazoetarako Batzordeak osasun esparruko aurretiatzko borondateen gaineko abenduaren 12ko 7/2002 Lege horri buruzko irizpena eman zuen (apirilaren 12ko 3/2002 irizpena), eta Osasun Sailari legegintzako ekimen honetaz, ofizialki aldarrikatu arte, jarraitzen den prozesuaren eta ondorengo arautegi garapenaren jakitun egon nahi zuela adierazi zion, bereziki Aurretiatzko Borondateen Euskadiko Erregistroa arautetuko duen arautegiaren jakitun egon nahi zuela, behar diren ekarpenak egin ahal izateko aukera baliatzeko.

Idatzia jaso eta berehala, Dekretu Proiektuaren kopia bana helarazi zitzaizen Batzordearen Osoko Bilkurako kide guztiei, beren proposamen eta iritzia igorri eta deneko Lan Batzordera bideratzeko, Euskadiko Ekonomia eta Gizarte Arazoetarako Batzordearen Funtzionamenduaren Arautegiak ezarrita daukan bezala.

Apirilaren 11 egunean Gizarte Garapeneko Batzordeak bilera egin zuen, Irizpen Aurreproiektuaren lehenengo proposamena eztabaidatzeko, zenetan Osoko Bilkurako kideek emandako epean egindako ohartarazpenak sartu baitziren. Batzorde honek hartutako erabakietan oinarriturik, irizpen-proiektua aurkezten da EEGABaren 2003ko apirilaren 30eko osoko bilkuran. Bilkura honetan, ondoko testua onetsi da.

II.- EDUKIA

Aurretiatzko borondateen Euskadiko Erregistroa sortzen duen Dekretu Proiektuaren testuaren zirriborroa honelaxe osatuta dago: hitzaurrea, hamalau artikulua, xedapen gehigarri bat, amaierako bi xedapen eta bi eranskin. Hona hemen edukia:

1. artikulua. Xedea
2. artikulua. Aurretiatzko Borondateen Euskadiko Erregistroaren Arduraduna.

3. artikulua. Fitxategi automatizatua.
  4. artikulua. Aplikazio esparrua.
  5. artikulua. Aurretiazko borondateen dokumentuaren edukia.
  6. artikulua. Aurretiazko borondateen dokumentu baten gauzatzea inskribatzeko prozedura.
  7. artikulua. Aurretiazko borondateen dokumentu bat aldatu, ordezkatu edo bertan behera uztearen edukia.
  8. artikulua. Aurretiazko borondateen dokumentu baten aldaketa, ordezkapena edo bertan behera uztea inskribatzeko prozedura.
  9. artikulua. Aurretiazko borondateen dokumentu inskribatua sinatu duen pertsonaren eskubideak.
  10. artikulua. Osasun zentroetarako informazioa
  11. artikulua. Medikuek inskribatutako dokumentuak ikusi ahal izatea.
  12. artikulua. Aurretiazko borondateen dokumentuak zaintzea.
  13. artikulua. Beste Erregistro batzuekiko elkarlotura.
  14. artikulua. Aurretiazko borondateen dokumentua sinatzea.
- XEDAPEN GEHIGARRIA. Teknikak eta bitarteko elektroniko, informatiko eta telematikoak.
AMAIERAKO LEHENENGO XEDAPENA. 45/1998 Dekretuaren Aldarazpena
AMAIERAKO BIGARREN XEDAPENA: Indarrean jartzea.

I. ERANSKINA. Aurretiazko borondateen dokumentu baten gauzatzea inskribatzeko eskaria.

II. ERANSKINA. Aurretiazko borondateen dokumentu baten aldaketa, ordezkapena edo bertan behera uztea inskribatzeko eskaria.

Hitzaurrea:

Osasun esparruko aurretiazko borondateen gaineko abenduaren 12ko 7/2002 legea, Eusko Jaurlaritzaren Osasun Sailaren menpeko aurretiazko borondateen Euskadiko Erregistroa sortzeko dagoen aurreikuspena, eta aurretiazko borondateen dokumentuak funtzionario edo enplegatu publikoaren aurrean gauzatzea araupetzen duen Legearen 3.2. artikulua eta, inskribatzera begira, aurretiazko borondateen dokumentuen gutxieneko edukia hizpide dituena.

Horregatik, aurretiazko borondateen dokumentuen fitxategi automatikoa sortu behar da, Erregistroaren eta fakultatiboen artean komunikazio iraunkor eta etenik gabea egotea ahalbidetzeko. Fakultatiboak izango dira, dokumentuak sinatzen dituztenez gain, dokumentuen edukia ikusi ahal izango duten bakarrak, dokumentuen isilekotasuna bermatuz. Gainera, Aurretiazko Borondateen Euskadiko Erregistroaren irudia ere araupetzen da, Aurretiazko Borondateen Euskadiko Erregistroa unitate organikoaren ardura izango duen funtzionario edo enplegatu publikoa, hain zuzen.

Xedapenak

1. artikulua dio Dekretuaren xedea Aurretiazko Borondateen Euskadiko Erregistroa sortzea dela, Osasun Sailaren mendeko unitate organiko gisa, eta bere betekizunak zein izango diren, egoitza non edukiko duen eta hor barruko funtzionario edo enplegatu publikoek banan-banako eta isileko artapena eman behar dutela argituz.

2. artikulua Aurretiazko Borondateen Euskadiko Erregistroaren irudia ezartzen du, eta **3. artikulua** dio horren betekizunak garatzeko fitxategi automatizatu bat sortuko dela, Datu Pertsonalak Babesteko abenduaren 13ko 15/1999 Legearen 20. artikuluan aurreikusitakoaren haritik.

4. artikuluak dioenez, adinez nagusi den edozein pertsonak, Euskal Autonomia Erkidegoko biztanlea bada, eta judizialki horretarako ezgaitu ez badute, eta libreki ari bada, osasun esparruko aurretiazko borondateen dokumentu bat gauzatu, aldatu, ordezkatu edo bertan behera utzi ahal izango du, eta **5. artikulua**k aurretiazko borondateen dokumentuaren gutxieneko edukia zein izango den jasotzen du.

6. artikulua k aurretiazko borondateen dokumentua inskribatzeko prozedura, inskribatzeko eskariarekin aurkeztu behar den dokumentazioa eta ebazteko epea eta modua araupetzen ditu. halaber, lehenago gauzaturako aurretiazko borondateen dokumentuen edukia aldatu, ordezkatu edo bertan behera uzteko eta horretarako prozedura **7. eta 8. artikuluetan** zehazten dira.

9. artikuluak inskribaturako aurretiazko borondateen dokumentu baten sinatzailearen kontsulta eta kopia eskubideak araupetzen ditu.

10. artikuluak dio Aurretiazko Borondateen Euskadiko Erregistroak ofizioz errazten diela osasun zentroetako langileei sinatzaileek baimentzen dituzten inskribaturako dokumentuen berri izatea, eta **11. artikulua**k medikuek erabaki kliniko garrantzitsuak hartu behar direnean erregistroan inskribaturako datuak ikusi ahalko dituztela dio.

12. artikuluak Aurretiazko Borondateen Euskadiko Erregistroan inskribaturako dokumentuak sinatu zituena hiltzen denetik bost urtera gordeko direla, eta bertan behera utzitako eta beren ordezkari batzuek jarri diren dokumentuen kasuan hiru hilabete igarotzen diren aurrera suntsi daitezkeela.

13. artikuluak jasotzen du Aurretiazko Borondateen Euskadiko Erregistroa Aurretiazko Jarraibideen Estatuko Erregistroarekin elkarlotuta egongo dela, azaroaren 14ko 41/2002 Legean eta garatzen duen arautegian aurreikusita dagoen bezala, eta Aurretiazko Borondateen edo Aurretiazko Jarraibideen beste erregistro batzuekin ere elkarlotzea pentsatuta dago.

14. artikuluak dio aurretiazko borondateen dokumentua Aurretiazko Borondateen Euskadiko Erregistroaren arduradunaren aurrean gauzatzen dela. Horretarako lehenago sinatuko duenak indarreko nortasun agiria edo pasaportearen erakutsiz bere burua identifikatuko du, eta adinez nagusia dela eta lege ahalmena duela egiaztatuko da.

Xedapen Gehigarri Bakarrak dio Osasun Sailak erregistroaren egintzetan teknika eta bitarteko elektronikoa, informatikoa eta telematikoa erabiltzea sustatuko duela

Amaierako Lehenengo Xedapenak 45/1998 Dekretua aldarazten du, 4. artikuluan 1. atalari dokumentu mota berri bat gehituz, 5. artikuluan 20. zenbakia erantsiz, pazientearen historia klinikoari Aurretiazko Borondateen Dokumentua gehituko zaiola dioena, eta 11. artikuluan 1. ataleko h) letra erantsiz.

Amaierako Bigarren Xedapenak dekretu hau indarrean jartzea xedatzen du

III.- OHARTARAZPENAK

Osasun esparruko aurretiazko borondateen gaineko abenduaren 12ko 7/2002 Legeari buruz, apirilaren 12ko 3/2002ko Irizpenean egin genuen bezala, Ekonomia eta Gizarte Arazoetarako Batzorde honek balorazio ona egin behar du Aurretiazko Borondateen Euskadiko Erregistroa sortzen duen Dekretu Proiektuaz, zeinek herritarrek beraiei ukitzen dieten ebakuntza edo esku hartze medikoei buruzko beren borondatea aurretiaz adierazteko eskubidea gauzatea ahalbidetzen duen, praktikan pazientearen borondatearen eta autonomiaren bermean aurrerako pausua egiten lagata, eta bere kabuz erabakitzeko gai ez den hil ala biziko uneetan, edo une bereziki garrantzitsuetan bere gurariak errespetatu ahal izan daitezen ziurtatuz.

Gainera, Osasun Sailak dekretu proiektu hau azkar-azkar egin duela bereziki aipatu behar dugu, zeren Legea bera onartu zenetik hiru hilabete besterik ez baitira igaro, eta legean erregistroa sortzeko 10 hilabeteko epea ematen zioten.

Multzoan, Dekretuaren edukiari zuzen irizten diogu, eta Erregistro honek bete behar dituen eginkizun eta igurikapenak betetzen ditu. Maila txikiagoko gomendioak besterik ez ditugu egingo, jarraian azalduko ditugunak.

Lehenik eta behin, gure ustez, osasun artapenaren mundua korapilatsua dela, eta gerta daitezkeen milaka eta milaka kasu desberdin guztiak eta pazienteak bere borondatea adierazterik ez daukan egoeretan gerta daitezkeen hika-mika eta xehetasun guztiak ulertzea ikaragarri zaila dela kontuan hartuta, aurretiazko borondateen dokumentua idazteko laguntza ematea planteatu beharko litzateke (Erregistroari atxikitako profesionalen bidez, orientazio hau emateko prestakuntza eta jakintza egokiekin, dokumentua betetzeko ahalbide teknikoan berri emanez), eta gutxieneko edukiko dokumentuaren eredu orokor bat ere eskaintzea (ordezkaria, kontuan hartu beharreko irizpideak, aplikatzekoak diren osasun egoerak, berariazko osasun jardueri buruzko jarraibideak, eta abar), pertsonak ondo bete ahal izan dezaten luzeran zabalik egon litekeena, horrela, gainera, zerbitzu medikuei beraiei ere dokumentuak erabili eta interpretatzea erraztuko bailitzaieke.

Bigarren, aurretiazko borondateen dokumentuen edukien isilekotasuna babesteko eta sinatzaileen intimitatearen errespetua bermatzeko, ondoko aldaketa eta eranspen hauek egitea komeni dela uste dugu:

- Fitxategi automatizatuaren gaineko 3. artikuluan hauxe gehitu: **“Aurretiazko Borondateen Euskadiko Erregistroaren arduraduna fitxategi horretan gordetako datu pertsonalen tratamendu automatizatuaren arduraduna ere bada, eta datuen isilekotasuna, segurtasuna eta osotasuna bermatzeko behar diren teknika, kudeaketa eta antolakuntzako neurriak hartu behar ditu, baita Datu Pertsonalak Babesteko abenduaren 13ko 15/1999 Lege Organikoan eta lege hori garatzen duten arautegietan pertsonen eskubideak gauza daitezten jasota dauden eta behar diren gainerako neurriak ere”**.
- 4.3. artikulua aldatu, honelaxe: “Aurretiazko Borondateen Euskadiko Erregistroan inskribatutako dokumentuen izateaz jakitun egotea Euskal Autonomia Erkidegoan dauden osasun zentroetako langileei eta medikuei eta **une jakin horretan gaixoaren artapenaren ardura duen langile medikoei** dagokie. Aurretiazko Borondateen Euskadiko Erregistroan inskribatutako aurretiazko borondateen dokumentuen edukia ikusi ahal izatea Euskal Autonomia Erkidegoan dauden eta **une jakin horretan gaixoaren artapenaren ardura duen langile medikoei soilik** dagokie. Hori guztia, Aurretiazko Borondateen edo Aurretiazko Jarraibideen beste Erregistro batzuekin elkarlotzearen kalterik gabe”.
- Halaber, uste dugu 11. artikuluan ondokoa jasotzea komeni dela, hau da, **“Beren lanpostuarengatik Erregistroko datuetako edozein jakiten duten pertsonak datu horiek isilean gorde behar dute”**.
- Baliteke epaitegietako langileei ere erregistroarako atea zabaltzea, behar izanez gero.
- 13. artikulua 2. atala aldatu, honelaxe: “Aurretiazko Borondateen edo Aurretiazko Jarraibideen beste Erregistro batzuekiko elkarlotura sinatzaileen **aurretiazko borondateak izatez bete daitezten pentsatuta dago, beste ezertarako ez eta** horretarako sinatzen diren lankidetzat itunetan oinarrituz eta datu pertsonalak babesteko legedia errespetatuz burutuko da”.

Hirugarren, uste dugu Erregistroaren aurrean aurkezten den dokumentazioa egiaztatzeko bitartekoak nahikoak ez izatea gerta litekeela. Hartara, 6.2.c) artikuluan esaten da “eskariarekin batera ondoko dokumentazioa gordeko duen gutunazal itxia joango da: c) aurretiazko borondateen dokumentua lekukoaren aurrean sinatu bada: aurretiazko borondateen jatorrizko dokumentua, eta **sinatzailearen eta lekukoaren indarreko estatuko nortasun agirien edo pasaportearen fotokopiak**.. eta 6.4

artikuluari dagokio aurreiazko borondateen dokumentua gauzatzeko lege ezarritako formaltasunak betetzen direla egiaztatzea. Dokumentua lekukoak aurrean daudela sinatu bada, sinatzailea eta lekukoak adinez nagusiak direla, eta sinadurak benetakoak direla ere egiaztatu beharko da, eta hori estatuko nortasun agirien edo pasaporteen fotokopiak aztertuz egiaztatzen da.

Guk uste dugu azterketa hori dokumentu konpultsatuen gainean (normalean jatorrizko dokumentuaren fotokopia aurkeztutako jatorrizkoarekin bat datorrela fede ematen duen zigilua jartzen zaiona) egiteak berme handiagoak eskaintzen dituela, edo bestela jatorrizkoaren alderatuz, eta horregatik, uste dugu artikulu honen aurreko atalean hori exijitu beharko litzatekeela, fotokopia bat ikuste hutsa ez baita nahikoa berme.

Azkenik, gomendatu behar dugu, berriro ere, halako idazkietan erabilitako hizkuntza zaindu behar dela, bereziki sexu ñabardurarik gabeko hitzak erabiltzeari dagokionean. Askotan erabiltzen da genero maskulinoa, "médico", "encargado del registro", "funcionario o empleado público" edo "notario" bezalako hitzetan, horien ordez hitz neutroagoak erabil daitezkeenean.

IV.- ONDORIOAK

Euskadiko EGBk egoki irizten dio aurreiazko borondateen Euskadiko Erregistroa sortzen duen Dekretu Proiektua tramitatzeari, kontsultarako erakunde honek egin dituen ohartarazpenak kontuan hartuta baina.

Bilbon, 2003ko apirilaren 30ean

OI. Lehendakaria
Rafael Puntonet del Río

Idazkari Nagusia
Manuel Aranburu Olaetxea